ANDIJON VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar-iyun)

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o‘z ta`sirini o‘tkazadi.

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 1 365,1 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 68,4 mln. AQSh dollariga yoki 5,3 % ga o‘sdi.

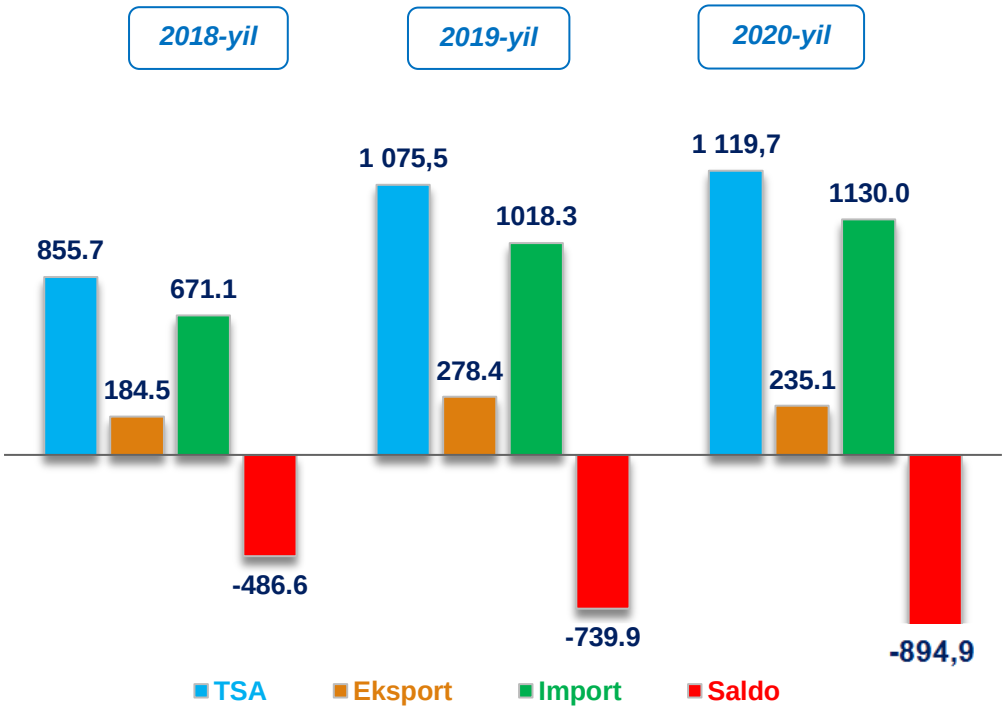

Ma`lumot uchun: Andijon viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 235,1 mln. AQSh dollariga (15,5 % ga kamaydi) va import hajmi 1130,0 mln. AQSh dollariga (11,0 % ga o‘sdi) yetdi. Hisobot davrida – 894,9 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

ANDIJON VILOYAT BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Koreya Respublikasi	752,3	0,2	752,1	55,1
Rossiya Federatsiyasi	145,8	35,0	110,8	10,7
Xitoy Xalq Respublikasi	144,4	30,1	114,2	10,6
Qirg’iz Respublikasi	94,5	86,7	7,7	6,9
Qozog‘iston	65,9	59,0	6,9	4,8
Turkiya	35,1	5,0	30,0	2,6
Tailand	28,4	0,0	28,4	2,1
Chexiya Respublikasi	11,3	0,1	11,2	0,8
Braziliya	10,8	0,0	10,8	0,8
AQSh	7,9	0,1	7,8	0,6

So‘nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo‘llab-quvvatlash, import o‘rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishga erishildi.

Andijon viloyati, jahonning 72 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Koreya Respublikasida (55,1 %), Rossiya Federatsiyasida (10,7 %), Xitoy Xalq Respublikasida (10,6 %), Qirg‘iz Respublikasida (6,9 %), Qozog‘istonda (4,8 %) va Turkiya (2,6 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

Xususan, qo‘shni davlatlar Qozog‘iston va Qirg‘iz Respublikalari bilan TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSA Qirg‘iziston, Tojikiston va Afg‘oniston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Koreya Respublikasi va Turkiya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Qirg‘iz Respublikasi (79,0 mln. AQSh dollari), Qozog‘iston (52,1 mln. AQSh dollari), Ozarbayjon (6,1 mln. AQSh dollari), Ukraina (3,9 mln. AQSh dollari), Belarus Respublikasi (1,1 mln. AQSh dollari) va Moldava Respublikasi (1,1 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir.

ANDIJON VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-yil.	2019-yil.	2020-yil.
Koreya Respublikasi	**452,6**	**691,7**	**752,3**
Eksport	0,9	0,5	0,2
Import	451,7	691,2	752,1
Saldo	-450,8	-690,7	-751,9
Rossiya Federatsiyasi	**96,9**	**111,4**	**145,8**
Eksport	48,2	32,7	35,0
Import	48,7	78,7	110,8
Saldo	-0,5	-46,0	-75,8
Xitoy Xalq Respublikasi	**109,8**	**141,9**	**144,4**
Eksport	50,0	65,0	30,1
Import	59,8	76,9	114,3
Saldo	-9,8	-11,9	-84,2
Qirg'iz Respublikasi	**44,7**	**117,2**	**94,5**
Eksport	36,8	102,3	86,7
Import	7,9	14,9	7,8
Saldo	28,9	87,4	78,9
Qozog'iston	**56,9**	**63,2**	**65,9**
Eksport	36,7	53,3	59,0
Import	20,2	9,9	6,9
Saldo	16,5	43,4	52,1
Turkiya	**19,3**	**23,8**	**35,1**
Eksport	1,2	6,8	5,0
Import	18,1	17,0	30,1
Saldo	-16,9	-10,2	-25,1
Tailand	**1,6**	**3,0**	**28,4**
Eksport	0,0	0,0	0,0
Import	1,6	3,0	28,4
Saldo	-1,6	-3,0	-28,4

ANDIJON VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-yil.	2019-yil.	2020-yil.
Chexiya Respublikasi	**3,2**	**7,1**	**11,3**
Eksport	0,0	0,0	0,1
Import	3,2	7,1	11,2
Saldo	-3,2	-7,1	-11,1
Braziliya	**3,1**	**6,1**	**10,8**
Eksport	0,0	0,1	0,0
Import	3,1	6,0	10,8
Saldo	-3,1	-5,9	-10,8
AQSh	**6,7**	**34,1**	**7,9**
Eksport	0,1	0,2	0,1
Import	6,6	33,9	7,8
Saldo	-6,5	-33,7	-7,7
Germaniya	**3,4**	**10,0**	**7,2**
Eksport	0,0	0,2	0,1
Import	3,4	9,8	7,1
Saldo	-3,4	-9,6	-7,0
Ozarbayjon	**0,3**	**2,5**	**7,0**
Eksport	0,3	1,0	6,5
Import	0,0	1,5	0,5
Saldo	0,3	-0,5	6,0
Italiya	**4,3**	**8,3**	**6,9**
Eksport	0,0	0,1	0,5
Import	4,3	8,2	6,4
Saldo	-4,3	-8,1	-5,9
Hindiston	**8,5**	**5,5**	**6,0**
Eksport	0,4	0,0	0,1
Import	8,1	5,5	5,9
Saldo	-7,7	-5,5	-5,8

ANDIJON VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln.AQSh dollari)

Davlatlar	2018-yil.	2019-yil.	2020-yil.
Ukraina	**7,7**	**5,1**	**5,6**
Eksport	3,4	3,4	4,8
Import	4,3	1,7	0,8
Saldo	-0,9	1,7	4,0
Polsha	**2,3**	**2,5**	**4,3**
Eksport	0,0	0,2	0,3
Import	2,3	2,3	4,0
Saldo	-2,3	-2,1	-3,7
Meksika	**1,3**	**3,2**	**4,0**
Eksport	0,0	0,0	0,0
Import	1,3	3,2	4,0
Saldo	-1,3	-3,2	-4,0
Slovakiya	**1,5**	**1,6**	**3,6**
Eksport	0,0	0,0	0,0
Import	1,5	1,6	3,6
Saldo	-1,5	-1,6	-3,6
Latviya	**1,1**	**6,7**	**3,2**
Eksport	0,1	0,7	0,4
Import	1,0	6,0	2,8
Saldo	-0,9	-5,3	-2,4
Ispaniya	**2,0**	**0,7**	**2,1**
Eksport	0,0	0,0	0,0
Import	2,0	0,7	2,1
Saldo	-2,0	-0,7	-2,1

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020-yil yanvar-iyun oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 23,7 ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasi 2019-yilning shu davriga nisbatan 5,9 % ga oshgan.

ANDIJON VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLAN MASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAV-LATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

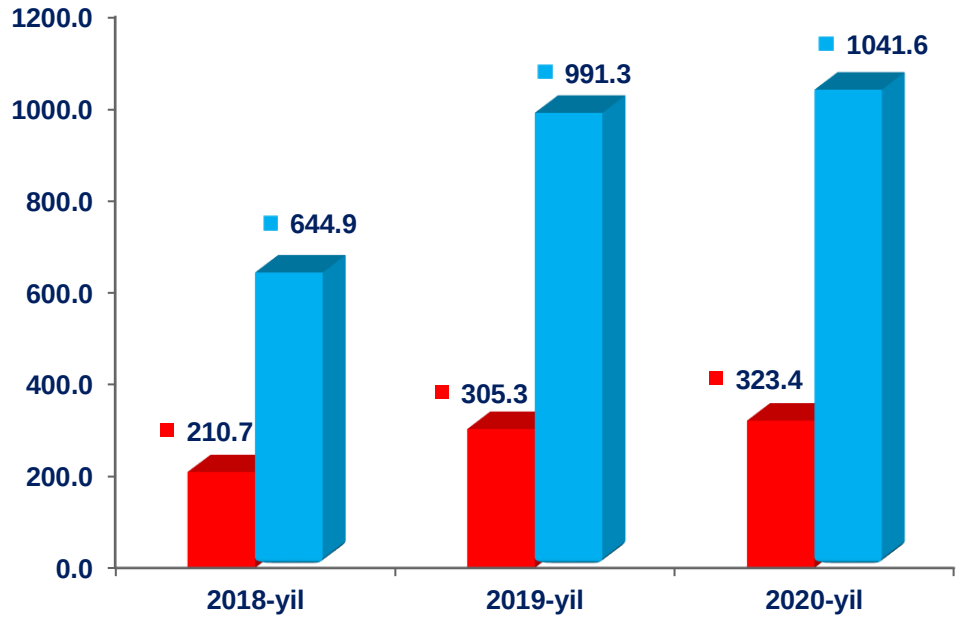

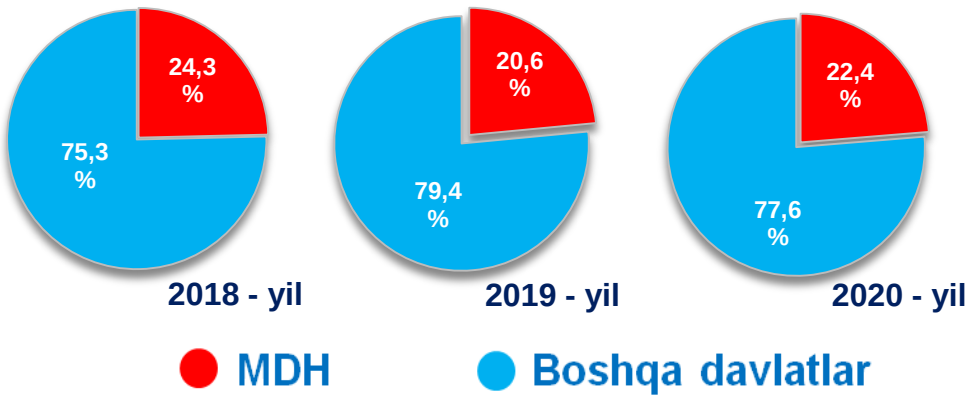

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020-yil yanvar-iyun oylarida 2019-yilning shu davriga nisbatan o‘sdi (5,1 % ga) va jami TSA dagi ulushi 76,3 % ni tashkil etdi.

ANDIJON VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar-iyun)

Joriy yilning yanvar-iyun oylarida mamlakatning eksportyorlari soni 304 tani tashkil etib, ular tomonidan 235,1 mln. AQSh dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2019-yilning mos davriga nisbatan 15,5 % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,2 % ni tashkil etib, ular asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan mashinalar va transport asbob uskunalari (31,8 %), turli xil tayyor buyumlar (27,5 %), asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (22,8 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (8,3 %) va nooziq-ovqat ho-ashyo, yoilg‘idan tashqari (8,1 %) hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun, ulushi, % da)

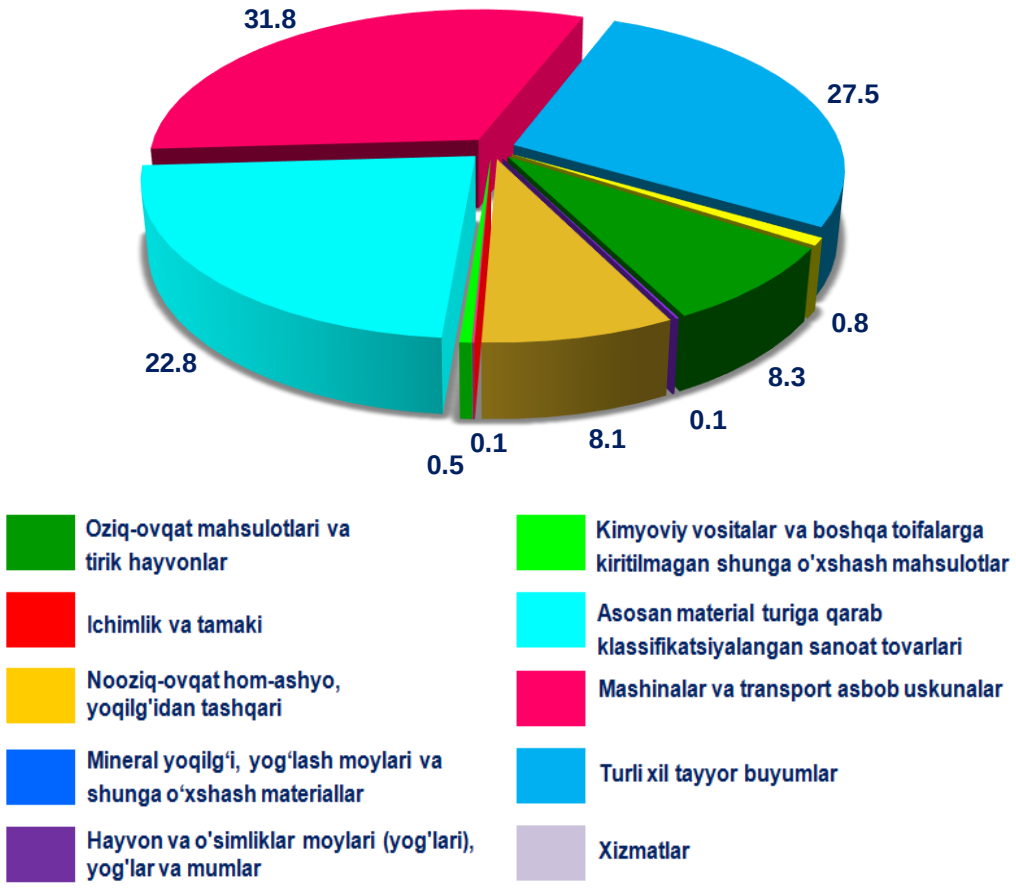

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun)

XSST tarkibi	Ming AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	**235 080,7**	**196 114,1**	**38 966,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	19 421,2	19 239,7	181,5	8,3	9,8	0,5
Ichimlik va tamaki	175,6	175,6		0,1	0,1	0,0
Nooziq-ovqat hom-ashyo, yoqilg'idan tashqari	19 180,2	16 595,3	2 584,9	8,1	8,5	6,6
Mineral yoqilg‘I, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,5	0,5		0,0	0,0	0,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	248,7	248,7		0,1	0,1	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	1 184,2	680,8	503,4	0,5	0,3	1,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	53 570,5	20 117,1	33 453,4	22,8	10,3	85,9
Mashinalar va transport asbob uskunalar	74 705,0	74 225,1	479,9	31,8	37,8	1,2
Turli xil tayyor buyumlar	64 783,6	63 071,3	1 712,4	27,5	32,2	4,4
Xizmatlar	1 811,1	1 760,0	51,1	0,8	0,9	0,1

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O‘SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo‘nalishi bo‘yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi Qora va rangli metallar hissasiga to‘g‘ri kelmoqda, keyingi o‘rinlarda eksport hajmi bo‘yicha asosan Mashina va uskunalar va klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari, turli xil tayyor buyumlar hamda boshqa xizmatlarga to‘g‘ri kelmoqda.

XSST tarkibi	2019 yilning yanvar-iyuniga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**84,5**	**99,7**	**47,8**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	30,0	35,0	1,8
Ichimlik va tamaki	3,3 m	3,3 m	
Nooziq-ovqat hom-ashyo, yoqilg'idan tashqari	72,4	74,5	61,6
Mineral yoqilg‘I, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	20,2	20,2	
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	5,9 m	5,9 m	
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	185,6	107,0	30,2 m
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	65,9	118,1	52,0
Mashinalar va transport asbob uskunalar	132,8	137,9	19,9
Turli xil tayyor buyumlar	137,4	136,1	2,0 m
Xizmatlar	107,6	106,1	2,0 m

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI (yanvar-iyun, % da)

2020-yil yanvar-iyun oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o‘zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta`kidlash joizki, 2018-yilning yanvar-iyuniga nisbatan, ichimlik va tamaki, mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar, hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar hamda xizmatlardan tashqari barcha tovar guruhlarida o‘sish kuzatildi.

XSST tarkibi	2018-yil.	2019-yil.	2020-yil.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	0,1	23,3	8,3
Ichimlik va tamaki	18,9	0,0	0,1
Nooziq-ovqat hom-ashyo, yoqilg'idan tashqari	0,6	9,5	8,1
Mineral yoqilg‘I, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,4	0,0	0,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	21,6	0,0	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	50,7	0,2	0,5
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	1,3	29,2	22,8
Mashinalar va transport asbob uskunalar	6,4	20,2	31,8
Turli xil tayyor buyumlar		16,9	27,5
Xizmatlar		0,6	0,8

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI (2020-y. yanvar-iyun)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2019-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	18 024,3	30,3
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	641,4	502,3
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	449,9	9,3
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	168,0	129,9
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	105,3	615,8
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	175,6	340,3
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	16308	77,6
To‘qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	2598,9	62,0
Moy olinadigan urug‘lar va mevalar	267,1	21,7
O’g’itlar uchun xom-ashyo va mineral xom-ashyo (ko’mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	6,1	25,4
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	0,5	20,2
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	248,4	594.1
Qayta ishlangan hayvon va o’simliklar moylari (yog’lari), yog’lar va mumlar	0,3	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	499,4	-
Noorganik kimyo moddalari	170,3	91,4
O‘g‘itlar	169,4	89,9
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	137,4	467,3
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	93,8	65,6
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari		
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	48 863,8	62,0

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI (2020-y. yanvar-iyun)

Metalldan tayyorlangan buyumlar	3 326,7	273,7
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	1 058,6	154,3
Rezina buyumlar	110,5	61,2
Qog’oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	76,8	104,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	64732,4	144,4
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari	9529,1	90,4
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	352,8	64,1
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	43,3	90,0
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	36,5	12,9
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	55 208,7	136,4
Poyabzal	6 404,1	164,2
Har xil tayyor buyumlar	2 418,3	105,0
Yo‘l anjomlari, sumkalar va shunga o‘xshash buyumlar	429,5	139,5
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar va mebel uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	244,6	177,1
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	897,8	78,8
Transport xizmatlari	284,5	#ДЕЛ/0!
Tehnik xizmat va ta’mirlash xizmatlari	223,7	191,4
Safarlar (turizm)	113,4	264,6

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

So‘nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2018-yil yanvar-iyundagi 69,7 % dan 2020-yil yanvar-iyunida 82,3 % ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 12,6 % ni tashkil etdi.

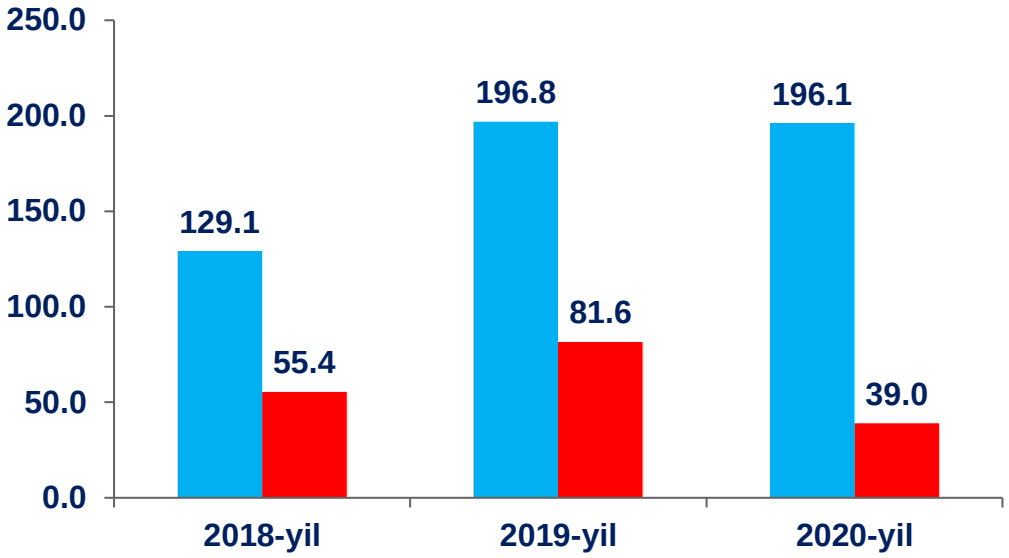

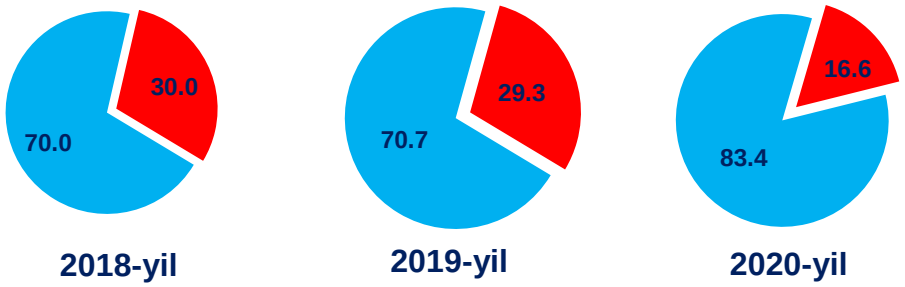

2020-yilning yanvar-iyun oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Qirg‘iz Respublikasi (36,9 %), Qozog‘iston (25,1 %), Rossiya Federatsiyasi (eksport umumiy hajmining 14,9 %), Xitoy Xalq Respublikasi (12,8 %), Ozarbayjon (2,8 %), Turkiya (2,1 %), va Ukraina (2,0 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 96,6 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Xitoy Xalq Respublikasining bir pog‘onaga tushishi hisobiga, Rossiya Federatsiyasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha geografiyasi 2019-yining mos davriga nisbatan 35 davlatdan 40 davlatga ko’paydi.

ANDIJON VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyun, % da)

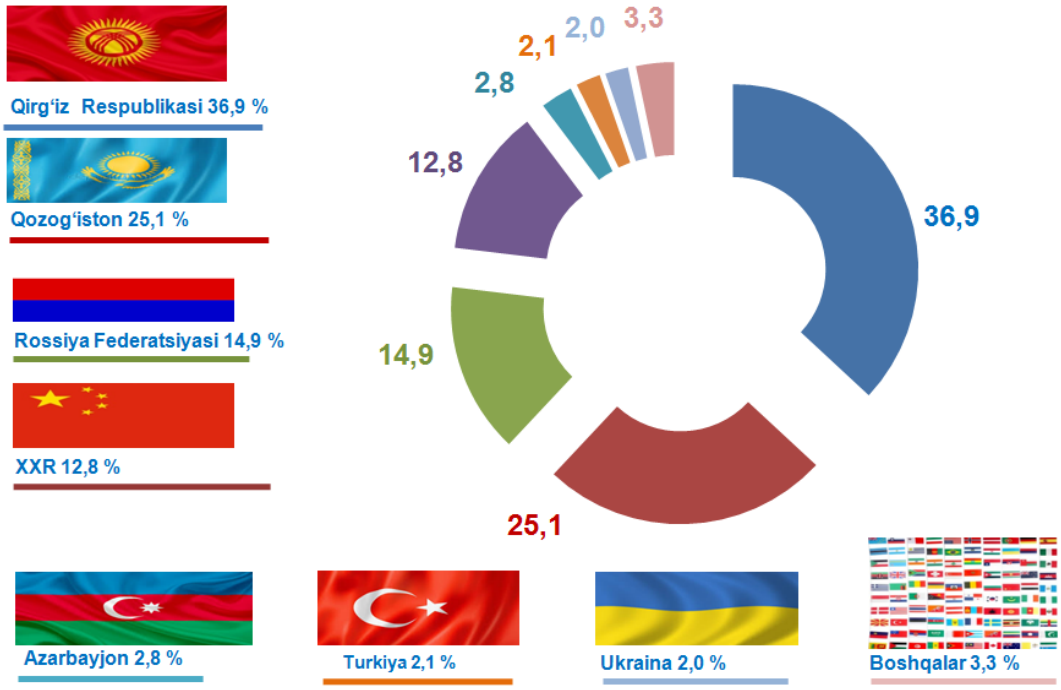

ANDIJON VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O‘SISH SUR`ATLARI (yanvar-iyun, mln. AQSh. dollar)

Asosiy hamkor davlatlar	Eksport	O‘sish sur`ati, % da
Qirg’iz Respublikasi	86,7	84,8
Qozog‘iston	59,0	110,7
Xitoy Xalq Respublikasi	35,0	107,1
Rossiya Federatsiyasi	30,1	46,4
Ozarbayjon	6,5	6,2 m
Turkiya	5,0	74,3
Ukraina	4,8	138,5

ANDIJON VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI (2020 yil yanvar-iyun, ming AQSh. dollar)

Davlat nomi	Ming AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Qirg'iz Respublikasi	102246,2	86735,6	277,5	84,8	1	1
Qozog'iston	53321,5	59030,9	145,1	110,7	3	2
Rossiya Federatsiyasi	32682,3	35016,7	67,8	107,1	4	3
Xitoy Xalq Respublikasi	64978,9	30133,1	130,0	46,4	2	4
Ozarbayjon	1047,0	6542,4	333,3	624,9	12	5
Turkiya	6780,9	5037,1	564,5	74,3	5	6
Ukraina	3433,1	4753,0	101,8	138,4	7	7
Tojikiston	858,8	1284,5	185,9	149,6	13	8
Belarus	1267,1	1271,9	125,5	100,4	10	9
Moldova Respublikasi	1388,3	1169,3	380,8	84,2	9	10
Afg'oniston	3608,3	763,0	4273,0	21,1	6	11
Italiya	50,4	467,3		926,7	28	12
Eron Islom Respublikasi	1967,7	365,5	1262,4	18,6	8	13
Latviya	722,3	350,3	609,3	48,5	14	14
Polsha	200,9	324,2	-	161,4	17	15
Litva	98,5	250,2		254,0	21	16
Buyuk Britaniya		208,1	-	-	37	17
Koreya Respublikasi	508,5	156,8	53,8	30,8	16	18
AQSh	153,4	147,9	157,4	96,4	19	19
Xindiston	-	125,0	0	-	38	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar, nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari, material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari hamda turli xil tayyor buyumlar kiradi.

ANDIJON VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI (2020 yil yanvar-iyun, ming AQSh. dollar)

XSST tarkibi	Qirg‘iz Respublikasi		Qozog‘iston		Rossiya Federatsiyasi		XXR	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	**102246,2**	**86735,6**	**53321,5**	**59030,9**	**32682,3**	**35016,7**	**64978,9**	**30133,1**
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	43544,6	12416,0	5829,7	319,7	4951,7	6377,3	1021,7	1,7
Ichimliklar va tamaki	51,6	175,6	1,7					
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	22098,3	16552,0	29,6		55,0		1411,6	1661,4
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	2,7			0,0				
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		0,3						
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	372,3	406,4	32,9	104,4	30,9	38,8		
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	4803,1	15504,3	558,2	488,0	11213,0	3549,6	62544,3	28469,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	2508,4	891,0	42716,7	55350,0	4818,8	6870,0		
Turli xil tayyor buyumlar	28844,9	40719,1	4037,3	2543,2	10481,4	17010,6		
Xizmatlar	20,3	70,9	115,4	225,6	1131,5	1170,4	1,3	0,9

MEVA-SABZAVOT MAHSULOT-LARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan 18,0 mln. dollar qiymatli 33,7 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2019-yilning mos davriga nisbatan 41,5 mln. AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 70,4 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 10,7 mln. AQSh dollariga teng 28,7 ming tonna sabzavot, shuningdek, 6,7 mln. AQSh dollari qiymatidagi 4,4 ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo‘jaligi va bog‘dorchilikni rivojlantirishga katta e`tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 7,7 % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOT-LARI EKSPORTI (2020 yil yanvar-iyun, ming. AQSh dollari)

Meva va rezavorlar	Uzum	Qovun va tarvuz	Yer yong'oq	Sabzavotlar
4 375,2 - tonna 6 652,5 - ming AQSh dollar	205,4 - tonna 462,5 - ming AQSh dollar	365,5 - tonna 151,5 - ming AQSh dollar	102,0 - tonna 158,7 - ming AQSh dollar	28 667,6 - tonna 10 742,8 - ming AQSh dollar

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari ulush hisobida, Qirg‘iz Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston va Ukraina davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To‘qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o‘rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo‘shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko‘rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 105,4 mln. AQSh dollarlik to‘qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 44,8 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 14,3 % ga kamaydi.

Eksport qilingan to‘qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (36,0 %), tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (49,0 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 130 turdagi to‘qimachilik mahsulotlari dunyoning 23 ta davlatiga eksport qilindi.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyun, ming AQSh dollari)

Tovar nomi	2019-yil.	2020-yil.
Paxtadan yigirilgan ip	74 015,7	37 931,9
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlar	38 907,0	51 600,7
Trikotaj matolar	790,5	7 554,4
Naqshli matolar	1 198,2	2 498,2
Boshqa to‘qimachilik mahsulotlari	633,7	1 238,4
Maxsus gazlamalar	194,8	105,9
Ipak va ipak mahsulotlari	4 188,5	3 326,4
Gilamlar	1,1	0,2

yanvar-iyun

ANDIJON VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar-iyun)

2020-yil yanvar-iyun oylarida import hajmi 1130,0 mln. AQSh dollarini va 2019-yilning mos davriga nisbatan 11,1 % ga o‘sdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (62,3 %), asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (19,9 %), turli xil tayyor buyumlar (5,7 %), shuningdek xizmatlar (5,7 %) ga to‘g‘ri keldi.

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun, ulushi, % da)

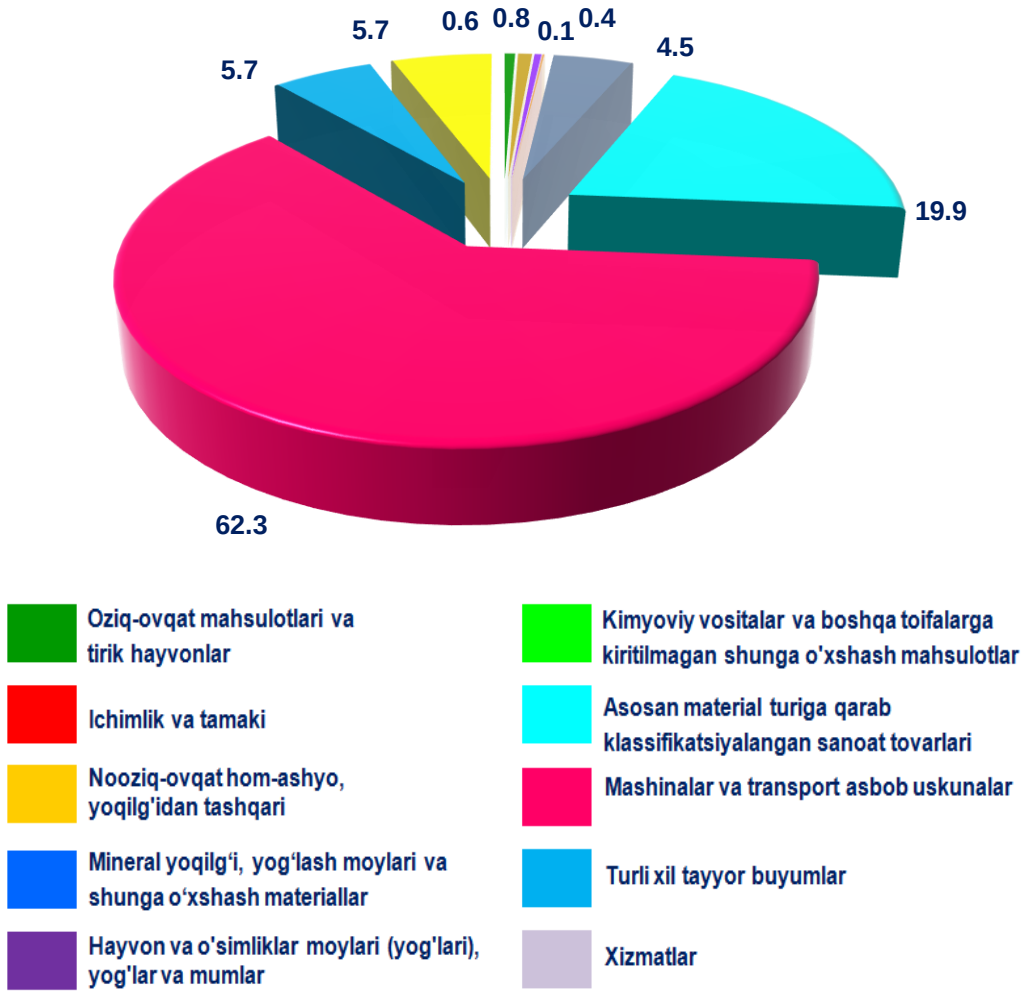

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko’ra, 2020-yilning yanvar-iyunida import qilingan tovarlar hajmi, o’tgan yilning mos davriga nisbatan 111,7 mln. AQSh dollariga o‘sdi va

1130,0 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 64,5 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun)

XSST tarkibi	Ming AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlar	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlar	Boshqa davlatlar
Jami import	**1129977,5**	**127 316,0**	**1 002 661,4**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	6 880,9	2 853,7	4 027,1	0,6	2,2	0,4
Ichimliklar va tamaki	9,5		9,5	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	8 925,8	5 168,7	3 757,2	0,8	4,1	0,4
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	4 442,2	3 312,3	1 129,9	0,4	2,6	0,1
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	1 519,2	1 519,2		0,1	1,2	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	50 504,9	7 709,9	42 795,0	4,5	6,1	4,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	224 375,9	81 325,2	143 050,8	19,9	63,9	14,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	703 857,0	24 933,3	678 923,7	62,3	19,6	67,7
Turli xil tayyor buyumlar	64 933,4	176,5	64 756,9	5,7	0,1	6,5
Xizmatlar	64 528,6	317,3	64 211,4	5,7	0,2	6,4

Importning eng katta ulushi, jumladan, asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (63,9 %), kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (6,1 %) hamda nooziq-ovqat xomashyo, (yoqilg'idan tashqari) (4,1 %) MDH mamlakatlariga to‘g‘ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-

uskunalari (67,7 %) va turli xil tayyor buyumlar (6,5 %), hissasiga to‘g‘ri keladi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O‘SISH SUR’ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

XSST tarkibi	2019-yil yanvar-iyuniga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**111,0**	**117,3**	**110,2**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	61,4	43,8	86,0
Ichimliklar va tamaki	33,6	0,0	
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	123,5	117,6	132,6
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	81,1	71,7	131,4
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	227,7	227,7	
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	90,0	83,5	91,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	114,2	125,2	108,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	116,3	160,2	115,2
Turli xil tayyor buyumlar	115,6	66,7	115,8
Xizmatlar	80,7	13,8	82,7

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2018-yilning mos davriga nisbatan nooziq-ovqat xomashyosi importining ulushi 23,5 % dan 32,6 % gacha o‘sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari 16,3 % dan 15,2 % ga, asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari importining ulushi esa 14,2 % dan 8,8 % ga kamaydi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI (2020-yil yanvar-iyun, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2018-yil.	2019-yil.	2020-yil.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	3,4	1,1	0,6
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	1,5	0,7	0,8
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,7	0,5	0,4
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	0,6	0,1	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	5,3	5,5	4,5
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	13,8	19,3	19,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	66,0	59,4	62,3
Turli xil tayyor buyumlar	3,1	5,5	5,7
Xizmatlar	5,6	7,9	5,7

XSST BO‘YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun)

Mahsulot nomi	Mln. AQSh dollari	o’zgarish sura’tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	2466,6	69,1
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	1496,3	79,0
Tirik hayvonlar	1431,4	41,3
Sabzavotlar va mevalar	619,6	66,9
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	581,4	91,4
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	9,5	33,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
Probka va yog‘och-taxtalar	3739,2	165,2
To‘qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1986,1	102,1
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	1223,5	193,4
Tabiiy kauchuk (sun’iy va regeneratsiya qilingan rezina ham)	1221,2	166,0
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	664,8	77,4
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash		

materiallar		
Ko‘mir, koks va briketlar	2895,8	66,0
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	1546,5	143,7
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari	1519,2	239,4
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	20787,4	76,7
Bo’yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo’yoqlar	9445,4	117,8
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	7008,9	87,9
Organik kimyo moddalari	4908,3	96,4
Birlamchi shaklda bo’lmagan plastmassalar	3524,5	85,7
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari		
Cho‘yan va po‘lat	93081,3	123,4
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	51918,8	115,5
Metalldan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	44288,2	118,5
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	18002,2	112,3
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar, boshqa joyda tasniflanmagan	9342,3	79,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	514301,2	116,9
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	65442,1	137,3
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	65162,5	98,3
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari	27995,4	111,4
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	17289,1	128,8
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	25066,4	101,9
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar va mebel uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	20377,1	148,3
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	14448,7	101,5
Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	3883,8	207,6
Poyabzal	581,9	60,2
Xizmatlar		
Boshqa joylarda tasniflanmagan intellektual mulk obyektlaridan foydalanganlik uchun to‘lovlar	37889,8	139,9
Boshqa biznes xizmatlari	16843,6	746,0
Tehnik xizmat va ta’mirlash xizmatlari	3502,0	#ДЕЛ/0!

Transport xizmatlari	3292,1	6,5
Telekommunikatsiya, axborot va kompyuter xizmatlari	3001,2	1629,2

XSST BO‘YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun)

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importi hajmlarining kamayishiga tirik hayvonlar (41,2 % ga pasaygan), sabzavotlar va mevalar (66,9 % ga), donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar (69,1 % ga) importining kamayishi ta`sir qilgan.

Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar importi kamayishiga esa, birlamchi shakldagi plastmassalar importining kamayganligi (76,7 %) hamda birlamchi shaklda bo‘lmagan plastmassalar (85,7 %) bevosita ta`sir etgan.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O‘SISH SUR’ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

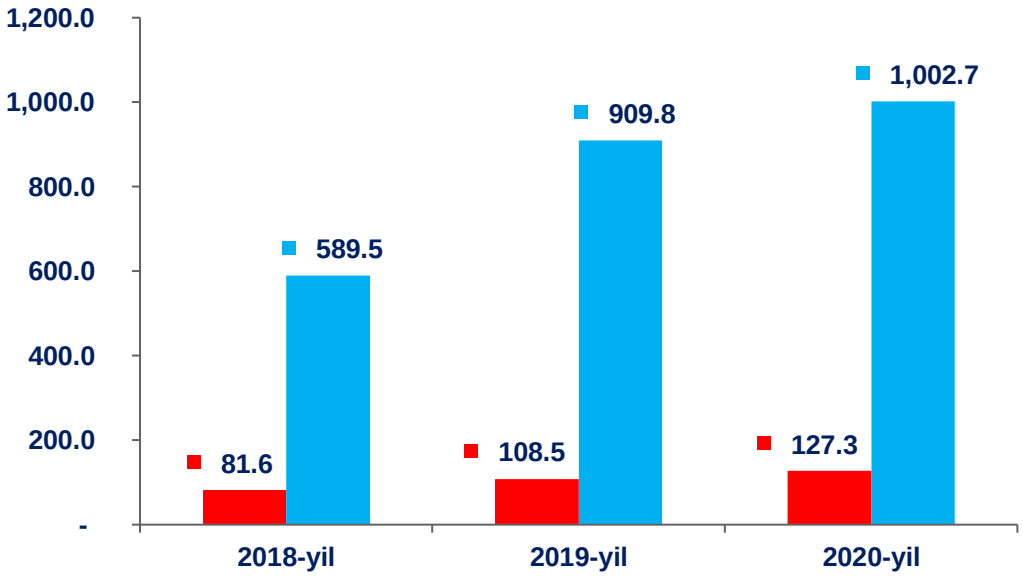

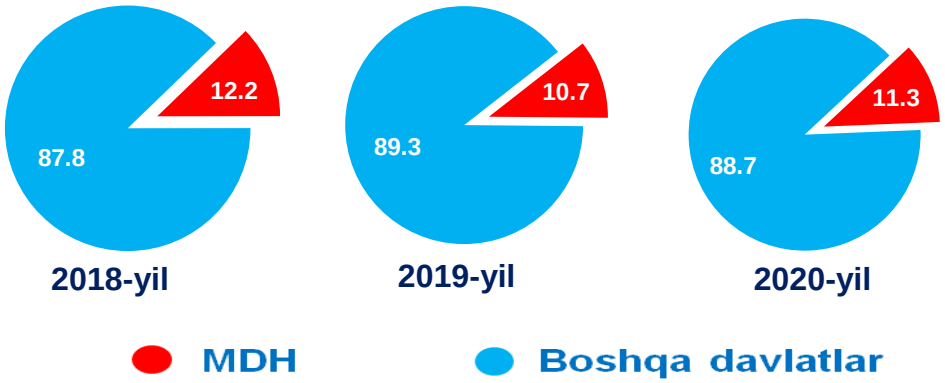

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR (yanvar-iyun)

Hisobot davri yakunlariga ko‘ra, import bo‘yicha hamkor davlatlar orasida Koreya Respublikasi umumiy import hajmida 68,1 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (9,5 %) ortda qoldirgan holda, birinchi o‘rinni egallab kelmoqda.

Davlatlar	Ming AQSH dollari		O‘sish sur`ati, % da		O‘rni	
	2019-yil.	2020-yil.	2019-yil.	2020-yil.	2019-yil.	2020-yil.
Koreya Respublikasi	691191,7	752142,3	153,0	108,8	1	1
Xitoy Xalq Respublikasi	76883,8	114238,0	128,5	148,6	3	2
Rossiya Federatsiyasi	78721,2	110777,1	161,7	140,7	2	3
Turkiya	17027,3	30030,2	94,2	176,4	5	4
Tailand	2961,3	28403,1	190,1	959,1	19	5
Chexiya	7057,7	11245,2	217,4	159,3	11	6
Braziliya	5989,0	10758,6	192,8	179,6	13	7
AQSh	33957,5	7769,4	516,7	22,9	4	8
Qirg'iz Respublikasi	14931,6	7742,4	190,0	51,9	6	9
Germaniya	9786,0	7143,2	285,6	73,0	8	10
Qozog'iston	9891,9	6895,7	49,2	69,7	7	11
Italiya	8296,1	6383,6	192,6	76,9	10	12
Xindiston	5480,5	5908,8	68,2	107,8	16	13
Meksika	3231,4	3995,9	240,5	123,7	17	14
Polsha	2303,4	3961,5	98,7	172,0	21	15
Slovakiya	1558,1	3633,0	102,2	233,2	25	16
Latviya	6010,3	2844,0	632,7	47,3	12	17
Ispaniya	721,8	2057,9	37,0	285,1	33	18
Avstriya	5499,4	2018,6	624,0	36,7	15	19
Eron Islom Respublikasi	1949,1	1169,1	169,9	60,0	22	20

2019-yil shu davri bilan taqqoslaganda import bo‘yicha eng yuqori uchlikda o‘zgarish kuzatilmadi.

ANDIJON VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020 - yil yanvar-iyun, % da)

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bo‘yicha Andijon viloyati tomonidan 60 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

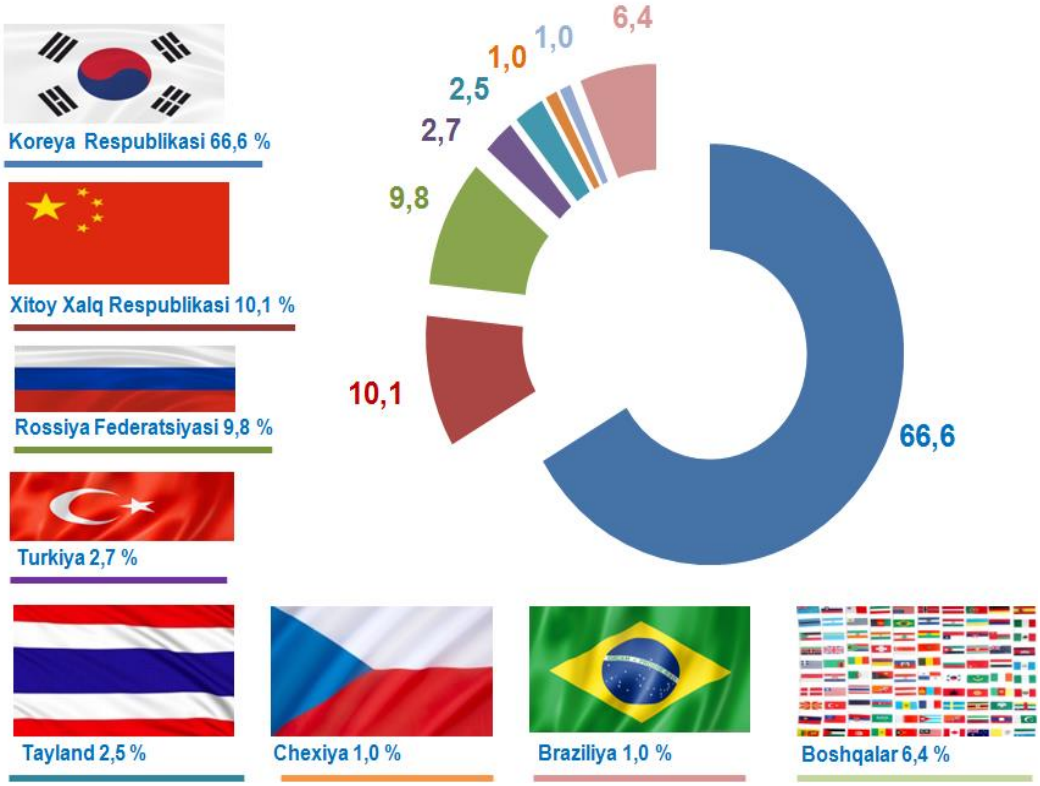

Yetti yirik hamkor davlatlar (Koreya Respublikasi, Xitoy, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Tailand, Chexiya va Braziliya) jami importning 93,6 % ini tashkil qiladi, bu 1 057,6 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.

Viloyatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o‘sishi tabiiydir. Shunday qilib, Koreya, Rossiya, Xitoy va Tailand tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

MASHINA VA USKUNALAR IMPORTI

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bilan 703,8 mln. AQSh dollari miqdorida mashinalar va taransport asbob uskunalar importi amalga oshirilgan bo‘lib, umumiy import hajmining 62,3 % ini tashkil qildi.

Import qilingan usbu sohada asosiy ulushni avtomobillar (73,1 %), sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari (9,3 %), aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar (9,2 %) egallagan.

Joriy yilning yanvar-iyun yakunlariga ko‘ra, mashina va uskunalar importi 2019 - yil yanvar-iyun oylariga nisbatan o‘sish (16,3 %) qayd etildi.

MASHINA VA USKUNALAR IMPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Mashina va uskunalar	2019-yil.	2020-yil.
Avtomobillar	439,8	514,3
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	47,7	65,4
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	66,3	65,2

Shu o‘rinda ta`kidlash lozimki, davlatimiz tomonidan sanoat sohasining avtomobilsozlik tizimi butlovchi qismlari importi o‘rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarish hamda ichki bozorni sifatli va arzon avtomobil bilan ta`minlash bo‘yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

**Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi bo‘limi
Tel.:74-228-30-57**